

OBAVEZA PLAĆANJA DOPRINOSA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE PENZIONERIMA KOJI ZASNUJU RADNI ODNOS (u skladu sa novim Zakonom o zdravstvenom osiguranju)

U *Službenom glasniku RS*, broj 25/19 od 3. 4. 2019. godine objavljen je novi *Zakon o zdravstvenom osiguranju* (u nastavku: *Zakon*). *Zakon* je stupio na snagu i počeo da se primenjuje osmog dana od dana objavljivanja, odnosno **11. aprila 2019. godine**.

Prema prelaznim i završnim odredbama člana 266. st. 1. i 2. *Zakona*, osigurana lica¹ koja na dan stupanja na snagu ovog zakona koriste prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja², **nastavljaju da koriste ta prava po odredbama zakona koji je važio do dana stupanja na snagu ovog zakona**.

Postupci započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona sprovedeće se po odredbama zakona po kome su započeti.

Propisi za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od 12 meseci od dana njegovog stupanja na snagu, ako njime nije drukčije određeno. Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana primenjivaće se propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti s njim (član 270. *Zakona*).

U ovom tekstu bavićemo se pitanjem obaveze plaćanja doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje za korisnike penzije koji su zasnovali radni odnos. U zasebnom tekstu posebnu pažnju posvetili smo promeni načina obračuna naknade zarade za bolovanje preko 30 dana.

1. NAJZNAČAJNIJE IZMENE KOJE PREDVIĐA NOVI ZAKON O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Za najveći broj obveznika najznačajnije su sledeće izmene:

- 1) **ukinuta je mogućnost izbora osnova osiguranja penzionerima koji zasnuju radni odnos od 11. 4. 2019. godine**, zbog čega ovi penzioneri moraju da budu zdravstveno osigurani po osnovu radnog odnosa, i poslodavci za njih moraju da plaćaju doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3% (član 15. *Zakona*);
- 2) **za bolovanja koja su započeta od 11. 4. 2019. godine** propisano je da je osnov za naknadu zarade koja se isplaćuje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja

¹ **Osigurana lica su** osiguranici i članovi njihovih porodica kojima se, u skladu sa ovim zakonom, obezbeđuju prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja (član 10. stav 1. tačka 3) *Zakona*).

² **Prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja su:** pravo na zdravstvenu zaštitu i pravo na novčane naknade (član 49. *Zakona*).

- za lica u radnom odnosu prosečna zarada koju je osiguranik ostvario u prethodnih **12** meseci pre meseca u kojem je nastupila privremena sprečnost za rad (član 87. stav 1. *Zakona*);
- 3) novina je i da zaradu, u smislu člana 87. stav 1. *Zakona*, čini zarada za obavljani rad i vreme provedeno na radu, utvrđena u skladu sa propisima o radu, i to osnovna zarada zaposlenog, **deo zarade za radni učinak i uvećana zarada**;
- 4) osnov za naknadu zarade **za preduzetnike, javne beležnike, izvršitelje i sveštenike** čini prosečna mesečna osnovica na koju je plaćen doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje, **utvrđena tokom 12 meseci** koji prethode mesecu u kojem je nastupio slučaj po kojem se stiče pravo na naknadu zarade (član 89. *Zakona*);
- 5) uvedena su dva osnova osiguranja za poljoprivrednike, radi preciznijeg definisanja (član 11. tač. 21) i 22) *Zakona*);
- 6) uveden je osnov osiguranja po osnovu obavljanja poslova javnog beležnika i javnog izvršitelja (član 11. tačka 23) *Zakona*);
- 7) predviđeno je da se pravo na zdravstvenu zaštitu obezbeđuje i licima koja nisu obuhvaćena obavezanim zdravstvenim osiguranjem – samo u slučaju nastanka povrede na radu ili profesionalne bolesti, i to licima **koja obavljaju sezonske poslove**, u skladu sa propisima kojima se uređuje takav način rada (član 22. tačka 11) *Zakona*);
- 8) propisana je **definicija povrede na radu**, koja je usklađena sa definicijom povrede na radu sa držanom u propisima kojima se uređuje sistem penzijskog i invalidskog osiguranja, s tim što je precizirano da povreda na radu u smislu ovog zakona **obuhvata i povredu koju osiguranik pretrpi pri dolasku na posao, odnosno povratku sa posla** (član 51. st. 3–6. *Zakona*);
- 9) uvedena je mogućnost produženja prava na naknadu zarade zbog nege člana uže porodice, i to u slučaju teškog oštećenja zdravstvenog stanja deteta do navršenih 18 godina života zbog: teškog oštećenja moždanih struktura, maligne bolesti ili drugog teškog pogoršanja zdravstvenog stanja deteta, radi daljeg lečenja deteta i rehabilitacije, i **utvrđivanje visine naknade zarade u iznosu od 100% od osnova** za naknadu zarade u ovom slučaju (član 78. stav 3. i član 95. stav 2. *Zakona*);
- 10) izvršeno je preciznije uređivanje ostvarivanja zdravstvene zaštite u inostranstvu **u slučaju upućivanja na rad**, stručno usavršavanje ili školovanje, u smislu roka važenja potvrde o korišćenju

zdravstvene zaštite. Potvrda za korišćenje zdravstvene zaštite za osiguranika koji je upućen na rad, školovanje, stručno usavršavanje i specijalizaciju u inostranstvo izdaje se za period za koji je osiguranik upućen u inostranstvo (čl. 111–119. *Zakona*);

11) predviđeno je omogućavanje overe isprave o osiguranju za osigurana lica za koja nije redovno izmirivan doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje pod uslovom da je obveznik uplate doprinosa započeo sa izmirivanjem dospelih doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje i nastavio sa kontinuiranim izmirivanjem (član 126. *Zakona*).

2. PRIORITETNI OSNOV OSIGURANJA

Prema novim odredbama člana 15. *Zakona*, koje se primenjuju od 11. 4. 2019. godine, ako osiguranik iz člana 11. ovog zakona ispunjava uslove za sticanje svojstva osiguranika po više osnova osiguranja, **prioritetni osnov osiguranja, koji isključuje druge osnove osiguranja, utvrđuje se po sledećim prioritetima:**

1. osiguranje iz člana 11. stav 1. tač. 1)–12) ovog zakona, koje obuhvata:

- **lica u radnom odnosu** u privrednom društvu, drugom pravnom licu, državnom organu, organu jedinice lokalne samouprave i autonomne pokrajine, kao i lica u radnom odnosu kod fizičkih lica (u daljem tekstu: zaposleni);
- civilna lica na službi u Vojsci Srbije, jedinicama Vojske Srbije i ustanovama Vojske Srbije;
- izabrana, imenovana ili postavljena lica, ako za obavljanje funkcije ostvaruju zaradu, odnosno platu ili naknadu zarade;
- lica koja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad, obavljaju poslove van prostorija poslodavca;
- lica koja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad, obavljaju poslove kućnog pomoćnog osoblja;
- državljani Republike Srbije koji su na teritoriji Republike Srbije zaposleni kod stranih ili međunarodnih organizacija i ustanova, stranih konzularnih ili diplomatskih predstavništava ili su zaposleni kod stranih pravnih ili fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno;
- zaposleni upućeni na rad u inostranstvo, odnosno u privrednom društvu ili drugom pravnom licu koje obavlja delatnost ili usluge u inostranstvu, ako nisu obavezno osigurani po propisima te države ili ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno;
- zaposleni roditelj, usvojitelj, hranitelj, odnosno staratelj koji odsustvuje sa rada dok dete ne navrši tri go-

dine života, dok mu miruju prava i obaveze po osnovu rada, u skladu sa propisima kojima se uređuje rad;

- državljani Republike Srbije zaposleni u inostranstvu kod stranog poslodavca, koji nemaju zdravstveno osiguranje stranog nosioca zdravstvenog osiguranja ili koji nisu obavezno osigurani prema propisima strane države, odnosno ako prava iz zdravstvenog osiguranja po propisima te države, za sebe ili članove svoje porodice, ne mogu ostvarivati ili koristiti van teritorije te države;
- stranac koji je zasnovao radni odnos ili je radno angažovan u smislu propisa kojima je uređeno zapošljavanje stranaca u Republici Srbiji, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno;
- državljani Republike Srbije zaposleni u domaćinstvima osiguranika koji su u radnom odnosu u inostranstvu kod organizacije čije je sedište na teritoriji Republike Srbije;
- lica koja ostvaruju pravo na novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti, prema propisima o zapošljavanju;

2. osiguranje iz člana 11. stav 1. tač. 24)–26) ovog zakona, kojim su obuhvaćeni:

- **korisnici penzije** koji su pravo na penziju ostvarili u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju;
- lica koja primaju penziju ili invalidninu isključivo od inostranog nosioca osiguranja i koja imaju prebivalište ili boravište, odnosno stalno nastanjenje ili privremeni boravak u Republici Srbiji, u skladu sa zakonom, odnosno ako sa državom od koje primaju penziju ili invalidninu ne postoji međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, ili je međunarodnim ugovorom drugačije određeno;
- lica koja primaju penziju ili invalidninu isključivo od inostranog nosioca osiguranja i koja imaju prebivalište ili boravište, odnosno stalno nastanjenje ili privremeni boravak u Republici Srbiji, u skladu sa zakonom, a kod kojih postoje određene pravne smetnje zbog kojih ne mogu da ostvare zdravstveno osiguranje primenom međunarodnog ugovora, i to samo radi ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja na teritoriji Republike Srbije;

3. osiguranje iz člana 11. stav 1. tač. 17)–20) i tačka 23) ovog zakona, koje obuhvata:

- **lica koja su osnivači**, odnosno članovi privrednih društava, u skladu sa zakonom, koji u njima rade bez zasnivanja radnog odnosa;
- lica koja su registrovana za obavljanje delatnosti u vidu zanimanja radi samostalnog obavljanja de-

latnosti i obavljanja delatnosti slobodne profesije (u daljem tekstu: **preduzetnici**), kao i samostalni umetnici, u skladu sa zakonom;

- **sportisti**, koji u skladu sa zakonom kojim se uređuje sport obavljaju sportsku delatnost kao samostalnu delatnost;
- **sveštenici i verski službenici** verskih zajednica registrovanih u Republici Srbiji koji te poslove obavljaju kao samostalnu delatnost;
- **javni beležnik i javni izvršitelj**;

4. osiguranje iz člana 11. stav 1. tač. 21) i 22) ovog zakona, kojim su obuhvaćeni:

- **poljoprivrednici** koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom, u skladu sa propisima kojima se uređuje poljoprivreda, odnosno poljoprivredna delatnost, ako nisu: osiguranici zaposleni, osiguranici iz tač. 17) i 18) ovog stava, korisnici penzija, lica na školovanju;
- lica koja obavljaju poljoprivrednu delatnost kao jedino ili osnovno zanimanje, a upisani su u registar poljoprivrednih gazdinstava u svojstvu nosioca ili člana porodice nosioca poljoprivrednog gazdinstva, ako nisu: osiguranici zaposleni, osiguranici iz tač. 17) i 18) ovog stava, korisnici penzija, lica na školovanju;

5. osiguranje iz člana 11. stav 1. tač. 13)–16), 27) i 28) ovog zakona, koje obuhvata:

- **lica koja obavljaju privremene i povremene poslove**, u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad;
- lica koja, u skladu sa zakonom, obavljaju privremene i povremene poslove preko omladinske, odnosno studentske zadruge, a imaju navršениh 26 godina života, odnosno bez obzira na godine života ako nisu na školovanju;
- lica koja po prestanku radnog odnosa ostvaruju pravo na naknadu zarade zbog povrede na radu ili profesionalne bolesti, u skladu sa ovim zakonom;
- **lica koja obavljaju poslove po osnovu ugovora o delu**, autorskog ugovora, ugovora o porodičnom smeštaju prema propisima o socijalnoj zaštiti, ugovora o stručnom osposobljavanju i usavršavanju uz naknadu, kao i po osnovu drugih ugovora kod kojih se za izvršen posao ostvaruje naknada, odnosno nagrada (u daljem tekstu: ugovorena naknada);
- strani državljani koji na teritoriji Republike Srbije rade kod domaćih pravnih subjekata na osnovu posebnih ugovora o razmeni stručnjaka ili sporazuma o međunarodnoj tehničkoj saradnji;

- strani državljani za vreme školovanja ili stručnog usavršavanja na teritoriji Republike Srbije do isteka školske godine, odnosno završetka akademske godine u kojoj su završili školovanje, ali ne duže od navršene 26. godine života.

Lice koje ispunjava uslov za sticanje svojstva osiguranika **prvog prioriteta** iz člana 11. stav 1. tač. 1)–12) i **trećeg prioriteta** iz člana 11. stav 1. tač. 17)–20), kao i tačka 23) ovog zakona, po više osnova osiguranja, **dužno je da izabere jedan od osnova osiguranja po kome će biti zdravstveno osigurano**, odnosno po kome će ostvarivati prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja (član 15. stav 2. *Zakona*). **Osiguranci iz stava 1. ovog člana prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja ostvaruju prema prioriteto utvrđenom, odnosno izabranom osnovu osiguranja.**

3. OBAVEZA PLAĆANJA DOPRINOSA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE ZA PENZIONERE KOJI SU ZASNOVALI RADNI ODNOS POČEV OD 11. 4. 2019.

Kada se sagledaju prethodno navedene odredbe člana 15. *Zakona*, jasno je da **korisnici penzije** koji se nalaze u **drugom prioritetu** osnova za sticanje svojstva osiguranika, prema novom *Zakonu* (član 11. stav 1. tač. 24)–26) *Zakona*), i **koji zasnuju radni odnos od 11. 4. 2019.** više nemaju mogućnost izbora jednog od osnova osiguranja po kome će biti zdravstveno osigurani, već **moraju da budu prioriteto osigurani po osnovu radnog odnosa.**

Drugim rečima, poslodavci koji su zasnovali radni odnos sa korisnikom penzije počev od 11. 4. 2019. moraju da plaćaju – pored poreza na zaradu po stopi od 10% i doprinosa za PIO po stopi od 26% – **i doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%.** Doprinos za slučaj nezaposlenosti se ne plaća.

4. STATUS PENZIONERA KOJI SU ZASNOVALI RADNI ODNOS ZAKLJUČNO SA 10. 4. 2019.

Kada je reč o korisnicima penzije koji su radni odnos zasnovali **zaključno sa 10. 4. 2019.** – a koji su se, prema prethodno važećim odredbama člana 21. *Zakona o zdravstvenom osiguranju*, opredelili da koriste prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja po

osnovu penzije (kao što je korišćenje prava na zdravstvenu zaštitu) – osnovno pitanje je da li, na osnovu prelazne odredbe člana 266. stav 1. *Zakona*, mogu da nastave da koriste prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja prema prethodno važećem rešenju, koje je podrazumevalo da poslodavac za njih ne mora da plaća doprinos za zdravstveno osiguranje **ili** za period osiguranja počev od 11. 4. 2019. godine poslodavac mora i za ove penzionere koji su u radnom odnosu da plaća doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%.

Naime, prema prelaznoj odredbi člana 266. stav 1. *Zakona*, prema kojoj osigurana lica koja na dan stupanja na snagu ovog zakona koriste prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, nastavljaju da koriste ta prava po odredbama zakona koji je važio do dana stupanja na snagu ovog zakona. Polazeći od ove odredbe, kao i od opšteg pravnog pravila da se stečena prava ne mogu retroaktivno menjati ili ukidati,³ **prema našem mišljenju, korisnici penzije koji su radni odnos zasnovali zaključno sa 10. 4. 2019, a koji su se, prema prethodno važećim odredbama člana 21. Zakona o zdravstvenom osiguranju, opredelili da koriste prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja po osnovu penzije (kao što je korišćenje prava na zdravstvenu zaštitu), nisu obuhvaćeni obavezom plaćanja doprinosa za zdravstveno osiguranje po osnovu radnog odnosa.**

Dakle, poslodavci koji su sa penzionerom zasnovali radni odnos zaključno sa 10. 4. 2019. godine, pri čemu se penzioner prilikom zasnivanja radnog odnosa opredelio da bude zdravstveno osiguran po osnovu penzije, prema našem mišljenju nemaju obavezu plaćanja doprinosa za zdravstveno osiguranje po osnovu radnog odnosa ni nakon početka primene novog *Zakona o zdravstvenom osiguranju*.

Prema nezvaničnim informacijama koje smo dobili od nadležnih iz Ministarstva zdravlja, očekuje se izdavanje zvaničnog saopštenja, a koje bi trebalo da bude u skladu sa našim mišljenjem. O tome ćemo pretplatnike svakako blagovremeno obavestiti.

³ Zabrana povratnog dejstva zakona i drugih opštih akata propisana je odredbama člana 197. *Ustava Republike Srbije*, prema kojima zakoni i svi drugi opšti akti ne mogu imati povratno dejstvo. Izuzetno, samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno dejstvo, ako to nalaže opšti interes utvrđen pri donošenju zakona.

5. PENZIONERI KOJI OBAVLJAJU SAMOSTALNU DELATNOST I DALJE SU PRIORITYETNO ZDRAVSTVENO OSIGURANI PO OSNOVU PENZIJE

Što se tiče korisnika penzije koji ispunjavaju uslove za sticanje svojstva osiguranika:

- osnivača, odnosno člana privrednog društva;
- preduzetnika;
- lica koja obavljaju privremene i povremene poslove;
- lica koja obavljaju poslove po osnovu ugovora o delu, autorskog ugovora, kao i po osnovu drugih ugovora kod kojih se za izvršen posao ostvaruje naknada, odnosno nagrada,

oni **zadržavaju status osiguranika korisnika penzije**. Ovo znači da, isto kao i do sada, korisnici penzije koji ispunjavaju uslove za sticanje svojstva nekog od prethodno navedenih osiguranika ostaju zdravstveno osigurani po osnovu penzije i za njih ne postoji obave-

za plaćanja doprinosa za zdravstveno osiguranje po osnovu samostalne delatnosti, odnosno po osnovu ostvarivanja ugovorene naknade za rad.

6. PENZIONERI U RADNOM ODNOSU KOJI SU UJEDNO I OSNIVAČI, ODNOSNO ČLANOVI DRUGOG PRIVREDNOG DRUŠTVA I/ILI PREDUZETNICI I/ILI OSTVARUJU UGOVORENU NAKNADU ZA RAD

Kada je reč o pensionerima koji su ujedno i osnivači, odnosno članovi privrednog društva i/ili preduzetnici i/ili ostvaruju ugovorenu naknadu za rad, **a zasnovali su radni odnos kod nekog drugog poslodavca**, nezavisno od toga da li je radni odnos zasnovan zaključno sa 10. 4. 2019. ili nakon ovog datuma, za njih ni nakon ovih izmena ne postoji obaveza plaćanja doprinosa za zdravstveno osiguranje po osnovu obavljanja samostalne delatnosti, odnosno po osnovu ostvarivanja ugovorene naknade za rad van radnog odnosa.

GRAĐEVINSKA DELATNOST I PROMET OBJEKATA U SISTEMU PDV-A

TRENING: 23. MAJA 2019.

PROGRAM PREDAVANJA

- investitor, finansijer i izvođač radova
- određivanje poreskog dužnika
- pravila internog obračuna PDV-a
- izgradnja po sistemu "ključ u ruke"
- određivanje sporednih troškova i sporednih prometa
- ispravka grešaka u prometu iz oblasti građevinarstva
- vreme prometa građevinskih radova
- ugradnja dobara i nastanak poreske obaveze
- pravila izdavanja računa i privremenih situacija
- ugovori o tzv. zajedničkoj izgradnji
- ugovori o suinvestiranju

- ugovori o izgradnji u kojima učestvuju fizička lica
- prvi prenos prava raspolaganja
- ugovaranje obračuna PDV-a kod prometa objekata
- prenos objekata uz primenu člana 6. stav 1. tačka 1) Zakona o PDV-u
- vreme prometa objekata u izgradnji
- pravo na odbitak prethodnog poreza po osnovu objekata
- iskustva iz postupaka poreskih kontrola

Realizacija treninga podrazumeva predavanje sa PPT prezentacijom, diskusiju i odgovore na pitanja.

TRENING CENTAR PKT

pkT

poreska kancelarija Tatić

